

1920-1929

Lázas és a súlyos beteg ország; kétségbeesett erőlködésével gyűjti az adatokat, melyek erejére támaszkodva a legkomolyabb, világtokmányú államférfiak, tudósok, tekintélyes és gazdaság-politikusok a párisi békekonferencián be fogják bizonyítani, hogy Közép Európában a kiszivárgott hírek szerinti elgondolás alapján béke nem képzelhető; az ideiglenes megszállásnak véget kell vetni s Magyarország régi határainak visszaállítását mellett le kell tenni mindenemű hadisarc követeléséről is, mert Magyarországot le nem győzte senki s ez ország akarata ellenére vonatván a háborúba annak kártételeit felelősségre sem vonható.

Elkábítva Wilson 14 pontjától tették le katonáink a fegyvert, mely túlfentül elég erő lett volna a régi határok megvédésére s bizva a nagy nemzetek becsületes jogérzékében vártuk ügyünk tárgyalását...

Szörnyű családok következtek; béke delegációk szinte légmentesen elzárva a külvilágtól, sem államférfiakkal, sem sajtóval nem érintkezhetett, sőt végül tárgyalásra sem nyílt alkalma, hanem a szabadság hazájában a franciák köz társaságának székhelyén megtörtént az a világtörténelem páratlan eset, hogy meghallgatás és hozzászólás nélkül kellett a békediktátumot aláírni, melyről azóta már a legilletékesebbek egyike, a híres hármastanács tagja Lloyd George nyíltan elismerte, miszerint a helyzet nem ismerésében, szándékos félrevezetések és téves információk alapján, felületes fércmunkaként látott napvilágot.

A szigorú bírák Magyarország szétarabolását alárendelt jelentőségű ügyként kezelték, a vádlottat már csak az ítélőhirdetésre bocsátották maguk elé s elvakult bosszuszomjukban el se képelték, észre se vették, hogy végzett munkájuk s terveik célját alapjaiban ássák alá, amidőn Európa Keletén egy egész sereg elzász-lotharingiai kérdést hoznak létre, amelyek mindent eredményezhetnek, csak tartós békét s megnyugvást nem, holott a borzalmas világégés után első sorban ezt sóvárogják a megkínzott népek milliói!

Az időközben elmúlt 9 esztendő felnyitotta a világ szemét s gyűlölködő szomszédainktól eltépkintve mindenütt főleg pedig a nagy nemzetek körében már sokan állottak igazságunk mellé nagy férfiak, követelve, hogy a Duna medencében rend teremtsék s a Trianonban ránk erőszakolt békeszerződés oly értelmű revízió alá vétessék, amely lehetővé teszi ennek a maroknyi magyarnak, amely 1000 éven át bizonyosságot tett államalkotó képességeiről életrevalóságáról és csodás vitézséggel vezért a nyugati kultúra fennmaradásáért vívott harcban, hogy kulturális és gazdasági életfeltételeit visszanyerve ismét méltó helyet foglalhasson el az európai kultur nemzetek sorában.

Szörnyű végzetünkben meg kell ragadnunk minden kínálkozó békés eszközt Trianon revíziójának kérészakszerűsége, egy méltányos döntés eléréseért, amely hivatva lesz egész Kelet-Európa konszolidációját biztosítani s végét vetni a mai fojtogatott helyzetnek, amely indokolatlanul minden gazdasági együtt működést is megbénít az egymásrautalt országok között és elkerülhetetlenül veszteséget okozza az összes népeknek.

Küzdelmes nehéz évek előtt állunk, vérmes remények nek ninosen jogosultsága, a népek szimpátiájának minden megnyilvánulását csak szívós munkával és nem lankadó felvilágosítással tudjuk elérni s még sem szabad csüggednünk, mert a történelem sötét lapjai tanítanak rá, hogy egy ezredéven át minden katasztrófa után megjött a Feltámadás.

Különösen fontos az angol Dominiumban, Kanadában élő magyarság szerepe, mert hisz az új angol munkáskormány legfőbb programját a leszerelés képezi és McDonald miniszterelnöknek ennek elérésére folyamatba tett lépéseinek eredményétől függ elsősorban Trianon revíziójának kérdése is. Amíg állig felfegyverzett börtönörökkel van körülvéve Csonkamagyarország s légmentesen elzárva a külvilágtól, addig szó sem lehet róla, hogy a Népszövetség komoly tárgyalás alá vegye igazságos ügyünket, ha még annyira érdek is a megoldás égető voltát.

A leszerelés kérdésében döntő tényező Anglián kívül az Egyesült Államok, viszont ott él a legnagyobb tömegekben a külföldi magyarság, amely hosszú évek nehéz munkájával vagyoniilag is megerősödött s amelynek tagjai az amerikai élet számos szféréjére gyakorolva befolyást, hathatós tényezői a Magyarország igazságának kiharcolását ózó mozgalomnak.

A nagy angolszász nemzetek állásfoglalásától függ elsősorban jövőnk s ezért becsléssel mindenki oly nagyra az ezek körében élő magyarok tevékenységét, ezért oly becses Lord Rothermere támogatása, az 5 kilenc millió példányban megjelenő lapjainak óriási nyilvánossága s az a szinte meghatározó szeretet, amellyel a nemes lord igazságosnak felismert ügyünk kedvező megoldásának szükségességét a közudatba beleíratni törekedik s nem szalaszt el egy alkalmat sem, amelytől hatást remél.

A négy keserves háborús esztendő után már tizenegy esztendeje szenved a magyar s kilen éve, hogy gyilkos gyűlölet ráhengergette szegény Magyarországra Trianon nagy követ, eltemetni akarva örökre; szálljunk magunkba e gyászos évfordulón, vizsgáljuk lelkiünköt, hogy megtettük-e mindenkor szülő édes Anyánk iránti kötelességünket?!

MAGYAROK ELSŐ VILÁGKONGRESSZUSA

MEGHÍVÓ A KÜLFÖLDI MAGYAROKNAK BUDAPESTEN, 1929 AUGUSZTUS HÓ 22-TŐL, HÁROM NAPON AT FOLYTATÓLAG TARTANDÓ VILÁGKONGRESSZUSÁRA

A világ magyarsága már igen régóta szükségét érezte a többi nemzetek példájára annak, hogy állandó társadalmi, kulturális és gazdasági kapcsolatokat tartson fenn az ő hazai magyarsággal; hogy ezeket a kapcsolatokat szervezze, intézményessé tegye és a folytonos intenzív érintkezésnek egy célszerű állandó szervezetét teremtesse meg.

Az öt világrész különböző helyein kisebb-nagyobb számban letelepedett magyarság majdnem mindenütt létesített magyar intézményeket, egyesületeket, szövetségeket, amelyek ha egymással és a hazai magyar társadalommal állandó összeköttetésben állnának, megteremténék az egész világ magyarságának azt a kivánatos szolidaritását, amely kölcsönös segítő hatásán kívül a világ népei előtt is alkalmas lenne arra, hogy a közfigyelmet a magyarságra fokozott mértékben terelje.

A többi nemzetek példájára egy olyan társadalmi, erkölcsi intézményt kell megalkotnunk, amely a nagyvilágban elszórtan levő magyar telepeket közös magyar szövetségbe fűzi össze, s ezáltal egy az egymással, mint az anyaország társadalmával való kapcsolatokat megteremteni. A hazájuktól távol élő németek, franciák, olaszok és más nemzetek már régóta virágzó s hatalmas összefogó szervezeteket létesítettek. Az ilyen világszervezetek példái elindulva, a magyar akarat, hazafias szellem és összetartás csodákat művelhet, hatalmas erőt jelenthet, úgy az egyesek, mint az összesség érdekében. A magyarság egyetemes érdekei parancsolják tehát, hogy megvessük az alapját az összes külföldi magyarokat összefogó hatalmas szövetségnek.

Ezért a legnagyobb szeretettel hívjuk meg az öt világrész

ven is gondoskodunk róla, hogy honfitársaink különböző utazási kedvezményhez jussanak és minél jobban érezzék magukat idehaza.

Általánosságban már most is körvonalazhatjuk a kongresszus tárgyait, — amelynek előkészítésébe az egész magyar társadalmat bevonjuk.

1. A külföldi magyar egyesületek jelentései a külföldi magyarok társadalmi, gazdasági s kulturális helyzetéről. (Felkérjük a magyar egyesületek vezetőségét, hogy működési helyük magyar telepeinek helyzetéről szóló jelentéseiket és kívánásaitkat tömören összefoglalva küldjék be, amelyet a kongresszuson előadunk. A jelentések akták gyanánt s a szükséges lépések megtétele végett fognak szerepelni.)
2. A külföldi magyarság gazdasági kapcsolata az anyaországgal.
3. Kivándorlás-bevándorlás. Vízumügyek.
4. Idegenforgalmi bizottságok alakítása a külföldi magyar egyesületek keretében.
5. Általános szociális ügyek és betegsegélyezés.
6. A külföldi magyarok agykori biztosítása.
7. Munkanélküliség esetére a külföldi magyar egyesületek kölcsönös informatív szolgálata; munkanélküliség erkölcsi és anyagi támogatása.
8. Gyermekeknevelés; iskolaügy.
9. Magyar könyvtárak, általános kulturális ügyek.
10. Információ- és sajtóügyek.
11. Indítványok (Valamennyi indítvány legalább is 14 nappal a kongresszus megkezdése előtt beküldendő.)

Kérjük a kongresszuson való képviselést mielőbbi szíves bejelentését. Bővebb tájékoztatást a kongresszusig ismételtelen fognak kiküldeni, addig is a legnagyobb készséggel állunk minden tekintetben honfitársaink rendelkezésére.

Hazafias üdvözléssel
Budapest, 1929 május hó 15-én.
Báró PERÉNYI ZSIGMOND
v. b. t. t., országgyűlési képviselő

AZ ALBERTAI EGYETEM A FARMEROKÉRT

Az edmontoni egyetem ez évtől kezdve rendszeres tanfolyamokat fog tartani rádió útján a messze északi vidékeken élő farmerok és prémvádlások részére. Az egyetem tisztában van azzal, hogy az északon lakóknak csak egy része fogja igénybevenni az oktatást, mégis sokat remél a földművelés, állattenyésztés, tejgazdaság, háztartás stb. körébe vágó rádiókurzusok eredményétől, mert az eddig tartott próbaleadásokból folyólag is már sokan fordultak kérdésökkel a kezük felé az egyetemhez, sőt már sok könyvet is kértek, ami kétértelmű jele annak, hogy felkeltették a messzi vidékeken lakók érdeklődését.

TUZ A REGINAI PARLAMENT ÉPÜLETÉBEN

Ismeretlen tettes a reginal parlament kapujára olajjal átitatott takarókat akasztva ezeket meggyújtotta; bár a kapusárnyakat a tűz által okozott sérülések miatt ujjakkal kell majd pótolni, nagyobb baj szerencsére nem történt, mert arra haladó autómobilisták a tüzet észrevették, a kapunál álló égő olajos annát eltávolították és autótakarókkal a tüzet eloltották; mire a rögtön értesített tűoltók kikerestek, már nem akadt dolguk.

A nyomozás még nem vezetett eredményre, de kétségtelen, hogy éretlen fickók csínyjéről lehet csak szó.

„SZEGÉNYLEGÉNY SZANÁS...”

IRTA: SZALAY LÁSZLÓ

Ha csak rövid néhány évtizeddel igazítjuk is vissza az Alföld óramutatóját, olyan hihetetlen ósállapot jelenségek sorakoznak szemünk elé, aminek a Duna-Tisza közt kivéve kelet pusztarengeteit teszük jellegzetessé.

A sok közül, amelyek mind visszatalnának ázsiai kóborló szabad óskorunkra, kiválasztom a legtipikusabb jelenséget: A kenyérüket lovon kereső, kóborló, elszánt pusztai rablókat...

Akik azonnal elszaporodnak, amint erre a viszonyok a legcélszerűbb lehetőséget nyújtják...

Ki-kitör az ezeréves mult...

A megszokott korlátatlan barátságos élet... A kóborlás, szákmányolás vérben öröklődő szűk sége... Amely ösztönösség még ma is komor mogorvasággal türi a helyhez kötöttség rab szolgálatát...

Reszkető szeretet a ló iránt. Sóbajtásos utánabámulás a költöző madárnak... A pásztorszerűbe való hirtelen méltóság — mind, mind, kelet sóvárgása, elálmódása, vágyása az ezeréves lelkek titkos rejtekén...

Levélorsvasztó ősz... Csepergő eső... Barátságos éjszaka...

A sötétség vemhe szinte agyonnyomja a messze lakatlan

határ egyetlen tanyáját: az alacsony házat, a még alacsonyabb istállót, s a földhöz lapuló ólakat, vermeket...

Udvarközepén öreg termetlen eperfa szórja sárguló leveleit... Odébb a nyalka szénaboglyák s a totykos szalmakazlak közén, négyen törekszenek erre, libasorban — lovasok...

Olyan jófélék... Szegénylegények... Hideg Pista közkezeseti társasága... Babám Jóska, aki Galambbogyó Zsófiával, a borbélyi csárdánál ért szót, megint bizonyos Csitri Pistát csúsztat diák, aztán Kis Illés Imre, akinek ifjusága tornya félig már összeomlott...

Odaköcögtenak mindenestül az öreg termetlen eperfa alá... Mintha lennének hivatalos vendégek... Lefordulnak a lóról, eresztnek a hevederszíjjon, aztán kezdik nyugtatni a nyakukat, akár az óvakodó gémeke, a tanyaház felé...

Elsőbbit csak a nyakukat nyugtatgatják, meg a szemüket meregetik... de hovatovább elkezdenek köhécselni, immegni, ümmögni, — hogy az alvók meg ébredjenek, s az ébredők ajtót nyissanak...

Úgy is történt: a gazda neszt fog, fordul a subáról, dobban a lába, megyen az ablakhoz...

Kinéz, — hát rádül a búsgondok halma:

— Anyjuk!... Hallod-e, anyjuk!... Négy betér rostokol az eperfa alatt!

— Csak rostokoljanak! Te meg gyere az ablaktól!... Alusznak!...

A négy betyár elunja a köhögést... A legpimaszabb odasom polyog az ablakhoz, vesdés hal kan és bekált:

— István bátyám!... Hallja István bátyám!... Nyisson kegyen a gazda keseregve az ablakhoz:

— Ki zörög?

— Csupa jóbarát!... Hideg Pista, meg a cimborák!...

— Hát osztán?... Mit hoztatok?...

— Bajba vagyunk ráncig!...

— Hogyhogya?...

— Hát csak úgy, hogy mögredt az eső, oszt fődél nélkül állunk!... Bizony!

— Az apátokat!... Tán aztul féltök hogy elolvadtok?...

A vénasszony is kikéhint a tarka dunna alól:

— Micsoda szegénylegények vagytok, ha még az eső is megrettent?...

— Nyisson ki, mama, ne kívánja, hogy az ablakon nyomakodjunk be!...

Mit volt mit tenni, világot gyújtottak, oszt bebocsátották őket!...

Azaz, hogy Kis Illés Imre kívül maradt a csikók társaságában — vigyáznak...

Elfészkeltek a csikos asztalabrosz körül... Aztán nyeklettek, nyaklottak, balhálták a szót, mint mikor farkas-bitangok a gyámoltalan juhok szegyenkezve kerülgetik...

A gazda, bizonyos nevezetű Baranyai Bujdosó, — már megöröngött a pecsenye illatot... Keserűen panaszkodott, az esztendő mostahaságán...

— Olyan nyarunk volt, hogy a tél jött ugyancsak rettenhetti a gazdát!... A kukorica, teszem, alig hozta meg az őszelőt... Egy kocsi parlag szénáért kincset követelnek!...

Az öregasszony is közbesipákkolt, ahogy nem fullasztotta a köhögés:

— Bizony!... Osztt olyan mérges homok ez a mi tagunk, hogy még az ürge is csak úgy dögledzik rajta!...

Vesztére szólott, mert a Csitri azonnal nekifordult:

— Csak az éhséget ne emlegesse, mama!... Már a másodlik napja élünk harmaton!...

Hallgatott volna bezeg az agg nő, mint zombóhéj alatt a csuka, — de már földöntötte a köcsögöt...

— Ahun e, hát te is éhes vagy? — rikkantotta Babám Jóska...

Megszólalt Hideg Pista is:

— Adjon már nekik, István bátyám, egy kis füstölt kolbászt!...

Nem baj, ha tavalyi is... Inkább magam is velők tartok!

Jött a kolbász meg a puha kenyér, hozta a gazda kevés gyönyörűséggel...

Hamarost előkerültek a csillagos biccsok és falt a három betyár, szintugy csattogott a fegyver...